

Pogledamo li gornja četiri izraza, vidimo iz apscisnih razlika da su prvi i četvrti negativni, a drugi i treći pozitivni, odnosno

$$\begin{aligned} f_1 &= X_1(Y_2 - Y_4) \dots \text{ daje } \textit{negativnu} \text{ površinu pravougaonika } 11, 12, 13, 14 \\ f_2 &= X_2(Y_3 - Y_1) \dots \text{ " } \textit{pozitivnu} \text{ " " } 5, 6, 7, 8 \\ f_3 &= X_3(Y_4 - Y_2) \dots \text{ " } \textit{pozitivnu} \text{ " " } 11, 15, 16, 14 \\ f_4 &= X_4(Y_1 - Y_3) \dots \text{ " } \textit{negativnu} \text{ " " } 5, 9, 10, 8 \end{aligned}$$

Ako sada saberemo površine f_2 i f_4 onda nam ostaje kvadrat 9, 6, 7, 10 kao jednom pokrivena površina a ako saberemo površine f_3 i f_1 onda nam ostaje kvadrat 12, 15, 16, 13, koji se javlja sa dvostrukom površinom i to delimičnom površinom pravougaonika 5, 6, 7, 8 i delimičnom površinom pravougaonika 11, 15, 16, 17.

Posle toga prebacimo jednom pokriveno površine trouglova 1, 6, 2 — 2, 7, 3 — 3, 10, 4 — 4, 9, 1 na odgovarajuće površine trouglova 1, 2, 12 — 2, 3, 15 — 3, 4, 16 — 4, 1, 13 onda i u ovim poslednjim trouglima dobijemo dvostruke površine. Te površine plus dvostruka površina kvadrata 12, 15, 16, 13 daju nam konačno grafičko tumačenje formule $2F = \sum X_n(Y_{n+1} - Y_{n-1})$.

Na isti način mogli bi smo doći do grafičke prestave formule $2F = -\sum Y_n(X_{n+1} - X_{n-1})$.

ДРАЖИЋ инж. МИЛАН

доцент Техничког факултета у Београду

ПОБОЉШАЊЕ ИЗРАДЕ И УМНОЖАВАЊЕ ПЛАНОВА.

Изради планова мора се осветити већа пажња него до сада. Неједнакост израде толико пада у очи, да се морају предузети такве мере да израда нивелише. Не мора сваки геометар бити и првокласан цртач. Планове морају свакако да извлаче само најбољи цртачи. Ми сматрамо да се извлачење може поверити професионалним цртачима, као што је то свуда у осталом свету. Поред тога што би се нешто и материјално уштедило, могао би се посао поделити, а као што је познато рационализација посла данас се и састоји у подели рада. Код нас је извлачење планова зимски рад, дакле у времену када су светлосне прилике најнеповољније, а у лето сви су на терену и кад је најповољније за цртање нема ко да ради. Број цртача би био толики да за једну годину извуку све што је снимљено и картирано.

С друге стране пак треба и прилике под којима се ради побољ-

шати. На првом месту просторије морају бити простране и осветљене, дакле праве цртаонице. Свако се вара да је велика уштеда ако се особље сабије као сардине, ако се просторије плате неколико стотина дин. месечно мање. Исто тако мора се и квалитет хартије за планове побољшати. Потребно је узети хартију која је још у фабрицији припремљена за катастарске планове. Најбоље је употребити хартију разапету на алуминијумским плочама.

Умножавање планова мора бити боље, а то значи тање линије, иста дебљина линија како по њиховој целој дужини тако и по целом плану. Свакако да је за то потребно набавити модерне машине. Бадава се особље мучи, из оних старих машина ништа се боље не може ни добити. Овим би се и цена копијама могла снизити. Данашњи квалитет по досадашњим ценама није могуће прихватити. Зар је онда чу-

до што је један овлашћени геоматар послао планове чак у Швајцарску и за јевтинију цену добио копије које боље изгледају него многи оригинални планови.

Убрзање спровођења промена.

Промене се нису спроводиле у многим крајевима још за време рата, па су се промене толико нагомилале, тако да данас није могуће добити брзо добро обавештење а нарочито је веза са земљишном књигом изгубљена. Кад се још узме у обзир да се и земљишна књига не слаже са катастром уопште, онда се тек може појмити какав хаос претставља стари наслеђени катастар. Понекад се мора спровести читава студија да би се дошло до резултата који претставља актуелно стање, а често је и то немогуће без велике сарадње службе-

ника дотичног надлештва. Ово пак претставља велики губитак времена за све. Прека је потреба да се што пре, али бар у року од две године, доведе све у ред, да се све промене спроведу како у катастру тако и у земљишној књизи и да се доведе земљишна књига у сагласност са катастром. Што се тиче новог катастра и нове земљишне књиге у крајевима где је нови премер извршен, надамо се да ствар не стоји тако. Свакако да је добро да се сваке године премери што већа површина терена, где нема никаквог катастра, али је још важније не пустити да пропадне оно, што је већ урађено. Мора се жртвовати и одвојити потребан број особља, да би исправио нередовно стање баш у нашим најбогатијим крајевима.

2. Допуна и измена постојећих закона

Овај други део Реформе, мора се признати, претставља свакако њен најтежи део али и најважнији. Према томе ма какве тешкоће се показале вредно је и потрудити се да се оне савладају.

Измена размере планова. Размера 1:2500 је неекономична разлика за брдовите или више мање пусте пределе. Потребно је предвидети разлику 1:5000 и 1:10000 за планове, као и распоред зона у којима ће се оне применити. До душе ове две размере су предвиђене правилником али само као изузетне а не основне. Међутим то у многоме олакшава баш ову измену. Приликом расподела зона треба свакако узети у обзир економску вредност земљишта; међутим, и ту не треба сасвим кабинетски поступати. Треба водити рачуна и о оним случајевима где се може вредност повећати у току кратког

времена. Јер не би имало никаква смисла радити планове у 1:5000 ако ће се кроз две три године показати потреба за 1:2500. Ја овде мислим на извесна подручја, која ће се због извођења каквих јавних радова привредно подићи, на пр. подизањем саобраћајних веза, побољшањем општинских прилика, стварањем услова за летовање или туризам итд. Навешћу случај са Копаоником који је до пре две године био изван интересовања; сада, пак, имамо тамо планински дом, војска припрема за себе вежбалишта за смучарске вежбе, једна група београђана подиже себи летовалиште изнад Руднице и т. д. Свакако један део Копаоника, који је у сфери овог интересовања треба још сад да се сними у већој размери док остали слободно може и у 1:10000.

(Наставиће се)